

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงทดลอง (True Experimental Research) ออกแบบการวิจัยแบบมีกลุ่มควบคุมทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (Randomized Pre-Post Test Control Group Design) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลคลองหาด จังหวัดสระแก้ว และเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลและเจตคติต่อการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการฝึกแก้ปัญหา และหลังการฝึกแก้ปัญหา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ทำการเลือกโดยทำการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) คือ พยาบาลวิชาชีพแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉิน และแผนกผู้ป่วยใน โรงพยาบาลคลองหาด จำนวน 35 คน สุ่ม 30 คนเป็นกลุ่มทดลอง และพยาบาลวิชาชีพแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉิน และแผนกผู้ป่วยในโรงพยาบาลตาพระยาจำนวน 36 คน สุ่ม 30 คน เป็นกลุ่มควบคุม ซึ่งเก็บข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2546 ถึง วันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2546

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่ รูปแบบการฝึกแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลซึ่งผ่านการตรวจสอบความครอบคลุมตามเนื้อหาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบอัตนัยวัดความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาล จำนวน 4 สถานการณ์ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่านและ แบบวัดเจตคติต่อการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านและได้ทดลองใช้แบบสอบถามเจตคติต่อการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น .7 ข้อมูลที่รวบรวมได้นำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์สถิติ (SPSS for windows version 10) สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติค่าที (Independent t – Test) และ
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภายในกลุ่มของกลุ่มทดลองและกลุ่ม
ควบคุมก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติค่าที (Dependent t – Test)

สรุปผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเป็นเพศหญิงทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 มีอายุอยู่ในช่วง 24-26 ปี คิดเป็นร้อยละ 67 และ ร้อยละ 70 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในช่วง 5-7 ปี คิดเป็นร้อยละ 60 และ 53 ตามลำดับ และแผนกที่ปฏิบัติงานในกลุ่มทดลองปฏิบัติงานในแผนกอุบัติเหตุ-ฉุกเฉินคิดเป็นร้อยละ 50 เท่ากับแผนกผู้ป่วยใน และกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในแผนกผู้ป่วยใน คิดเป็นร้อยละ 53

2. ระดับความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลคลองหาดจังหวัดสระแก้วก่อนการทดลองอยู่ในระดับปานกลางและหลังการทดลองอยู่ในระดับสูง

3. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่าทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีลักษณะข้อมูลทั่วไปใกล้เคียงกันได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน

4. ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุมที่ปฏิบัติงานตามปกติก่อนการทดลอง จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ดังนั้นจึงเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลระหว่างกลุ่มควบคุมหลังการทดลองและกลุ่มทดลองหลังการใช้รูปแบบการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้สถิติทดสอบค่าที (Independent t – Test)

5. ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มควบคุมที่ปฏิบัติงานตามปกติก่อนการทดลองและหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

6. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพของกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวมพบว่าคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในกลุ่มทดลอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

7. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มทดลองหลังการใช้รูปแบบการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลและกลุ่มควบคุมที่ปฏิบัติงานตามปกติหลังการทดลอง จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในกลุ่มทดลอง หลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ปฏิบัติงานตามปกติหลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4

8. ระดับของเจตคติต่อการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลคลองหาดจังหวัดสระแก้วก่อนการทดลองอยู่ในระดับสูงและหลังการทดลองอยู่ในระดับสูงที่สุด

9. ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุมที่ปฏิบัติงานตามปกติก่อนการทดลอง พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 5 ดังนั้นจึงเปรียบเทียบทัศนคติต่อการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลระหว่างกลุ่มควบคุมหลังการทดลองและกลุ่มทดลองหลังการใช้รูปแบบการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาล โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (Independent t-Test)

10. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มควบคุมที่ปฏิบัติงานตามปกติก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6

11. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพของกลุ่มทดลอง พบว่าคะแนนเจตคติต่อการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 7

12. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติต่อการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มทดลองหลังการใช้รูปแบบการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลและกลุ่มควบคุมที่ปฏิบัติงานตามปกติหลังการทดลอง พบว่า เจตคติต่อการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในกลุ่มทดลอง หลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ปฏิบัติงานตามปกติหลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 8

อภิปรายผลการวิจัย

ผลของการใช้รูปแบบการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพได้ประสิทธิภาพที่ดีพอสมควรดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2524, หน้า 26) กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลได้รับความรู้หรือข้อมูลใหม่ไปเสริมประสบการณ์เดิม เมื่อต้องการให้ใครเกิดการเรียนรู้ จะต้องให้สิ่งกระตุ้นที่ตรงกับความต้องการ หรือแรงขับหรือแรงจูงใจของผู้เรียน ซึ่งรูปแบบการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ ในการวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบที่มีการวางแผนการอบรมความรู้อย่างเป็นขั้นตอน ทำให้กลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้ตามลำดับขั้น จึงมีผลทำให้คะแนนหลังได้รับการฝึกการแก้ปัญหาสูงขึ้นกว่าก่อนการฝึกการแก้ปัญหามีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05ซึ่ง อรณันท์ หาญยุทธ (2532, อ้างถึงใน กนกวรรณ ประวาลทิพย์, 2536, หน้า 62) กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดได้ด้วยอาศัยองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ สิ่งกระตุ้น ผู้เรียน และการตอบสนอง โดยในการสอนต้องจัดสถานการณ์ที่เป็นสิ่งเร้าโดยการเตรียมแผนการอบรมความรู้ จัดเตรียมเนื้อหาบทเรียนและจัดกิจกรรมให้ตรงกับประสบการณ์ และความต้องการของผู้เรียน ประการสุดท้ายกำหนดพฤติกรรมการตอบสนองที่ต้องการให้ผู้เรียนแสดงออกโดยเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้ชัดเจน สอดคล้องกับการศึกษาของประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526, หน้า 3) ที่กล่าวว่า การสอนโดยมีแผนการสอนที่กำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการสอน อุปกรณ์การสอน และแนวทางการประเมินผลจะช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนประสบผลสำเร็จตาม วัตถุประสงค์นอกจากนี้ในขณะที่มีการอบรมความรู้ผู้วิจัยให้ความสนใจ และชมเชยเมื่อกำลังอย่างสรุปเนื้อหาหรือตอบคำถามในแต่ละครั้ง เป็นการให้แรงเสริม และส่งเสริมให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการเรียนรู้ได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับ จินตนา ยูนิพันธ์ (2532, หน้า 18) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนที่ได้รับ คำชมเชยจากครูจะมีผลการเรียนดีกว่าผู้ที่ไม่ได้รับคำชมเชย และผู้เรียนจะมีผลการเรียนสูงขึ้นเมื่อได้รับคำชมเชย ซึ่งรูปแบบในการทดลองจะใช้ปัญหาเป็นหลัก มุ่งเน้นให้พยาบาลวิชาชีพคิด แก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลตลอดเวลา จะเห็นได้จากการแบ่งเป็นกลุ่มย่อยโดยในกลุ่มย่อยจะได้รับ สถานการณ์ที่เป็นปัญหาทางการพยาบาลซึ่งจะเป็นตัวกระตุ้นให้คิดค้นหาคำตอบโดยใช้ กระบวนการคิดที่มีเหตุผลตามความรู้เดิมที่แต่ละคนมีอยู่ ผสมผสานกับความคิดที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อใช้ในการแก้ปัญหา และจากผลการวิจัยของ ทองสุข คำธนะ(2539, หน้า 100) พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลของผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล

กลุ่มที่ได้รับการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก สูงกว่านักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเคลียร์เซน และบาซุทเซน (Clearssen & Bashutzen, 1985, pp. 61-67) พบว่า นิสิตแพทย์ใช้หลักสูตรการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก มีความสามารถในการจัดเรียงข้อมูลให้เป็นระบบตามขั้นตอนของการแก้ปัญหาทางการแพทย์ มากกว่านิสิตแพทย์หลักสูตรปกติ

2. เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลภายหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้ง อธิบายได้ว่า รูปแบบการฝึกความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลมีผลทำให้คะแนนการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของกลุ่มทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มควบคุมพบว่า คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลหลังการทดลอง ไม่แตกต่างจากคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลก่อนการทดลอง ซึ่งอธิบายได้ว่าในการปฏิบัติการตามปกตินั้นพยาบาลจะใช้ความรู้ทฤษฎีที่มีอยู่เดิม โอกาสที่จะได้รับการฝึกความคิดตามกระบวนการแก้ปัญหามีน้อย พยาบาลวิชาชีพจึงต้องอาศัยความสามารถของแต่ละคนในการประยุกต์ทฤษฎีมาใช้ในการแก้ปัญหาจึงทำให้คะแนนก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกันและสำหรับกลุ่มทดลองได้รับการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาล โดยในการอบรมจะใช้รูปแบบการฝึกที่ใช้ปัญหาเป็นหลักโดยฝึกวิเคราะห์จากสถานการณ์จำลองจึงทำให้คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมคลึงกับการศึกษาของ ทองสุข คำธนะ (2539, หน้า 164) พบว่า 1) ความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลหลังการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักสูงกว่าก่อนการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ได้รับการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เปรียบเทียบความสามารถการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลการทดลองจำแนกเป็นรายด้านตามขั้นตอนของกระบวนการแก้ปัญหาของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม หลังการฝึกการแก้ปัญหา พบว่า ในขั้นตอนการระบุปัญหา และสาเหตุของปัญหา พยาบาลวิชาชีพกลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอธิบายได้ว่ารูปแบบการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลที่เน้นสถานการณ์ปัญหาเป็นหลัก และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของปัญหาที่คิดว่าจะเกิดขึ้นเป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่มีผลทำให้คะแนนในขั้นตอนการระบุปัญหาและสาเหตุของปัญหาของกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับในขั้นของการกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาและการประเมินผลพบว่าพยาบาลวิชาชีพกลุ่มทดลองมีความสามารถในการกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาและการประเมินผลดีกว่าพยาบาลวิชาชีพกลุ่มควบคุม ซึ่งอธิบายได้ว่า เมื่อได้รับการฝึกแก้ปัญหาตามรูปแบบที่ใช้ทดลอง ก็จะทำให้มีความสามารถในการกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาและการประเมินผลได้ดีขึ้นอย่างชัดเจน เนื่องจากในการฝึกแก้ปัญหาจะทำให้เกิดการเรียนรู้และวิเคราะห์แนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ เมื่อผ่านการรวบรวม วิเคราะห์และตีความข้อมูลแล้ว จะต้องมีการค้นหาแนวทางการแก้ปัญหา ซึ่งจะต้องใช้ความสามารถในการอธิบายหาเหตุผลมาสนับสนุนทางเลือก คาดเดาทางเลือกไว้หลาย ๆ ทาง เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา เมื่อได้แนวทางในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมแล้วต้องใช้อารมณ์อย่างมีวิจารณญาณในการประเมินผลแนวทางการแก้ปัญหาที่เลือกไว้วิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียจากการปฏิบัติ เมื่อพบว่ามีข้อเสียก็จะมีการปรับปรุง แก้ไข หาแนวทางที่เหมาะสมต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มุกข์ดา ผดุงยาม (2539, หน้า 93) พบว่า ในขั้นของการกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา และขั้นของการประเมินผล นักศึกษาพยาบาลในกลุ่มทดลองมีความสามารถในการกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาและการประเมินผลดีกว่านักศึกษาพยาบาลในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาของพยาบาลวิชาชีพในกลุ่มทดลอง หลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ปฏิบัติงานตามปกติหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า รูปแบบการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาล มีผลต่อการสร้างเจตคติที่ดีของพยาบาลวิชาชีพต่อการฝึกแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาล โดยการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องกระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการตัดสินใจทำให้พยาบาลวิชาชีพกลุ่มทดลองมีเจตคติที่ดีกว่าก่อนการทดลองสอดคล้องกับการศึกษาของ Schwartz (Schwartz, 1975, pp. 28-31) ว่าความรู้มีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรง และทางอ้อมของบุคคลที่มีความรู้และปฏิบัติตามความรู้ นั้น หรือความรู้มีผลต่อการเกิดเจตคติ และมีการปฏิบัติที่เกิดขึ้นเป็นไปตามทัศนคตินั้น และการปฏิบัติก็มีผลต่อความรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมเช่นกัน และสอดคล้องกับคำกล่าวของ ธวัชชัย ชัยจิรฉายกุล (2527, หน้า 27 อ้างถึงใน พรพรรณ เขียวปัญญา, 2535, หน้า 36) ว่าความรู้เป็นลักษณะที่มีความสำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดผลในด้านเจตคติและการปฏิบัติส่วนกลุ่มควบคุมที่ปฏิบัติงานตามปกตินั้นเจตคติไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอธิบายได้ว่าการที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมหรือความรู้ใหม่เกี่ยวกับการฝึกแก้ปัญหาทำให้เจตคติของกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างจากเดิมเนื่องจาก ไม่มีสิ่งกระตุ้น และอาจเกิดจากสภาพความเคยชินในการปฏิบัติงานตามปกติจึงทำให้ไม่เกิดเจตคติที่ดีกว่าเดิมในการฝึกแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาล

5. ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุมที่ปฏิบัติงานตามปกติก่อนการทดลองพบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 อธิบายได้ว่าระดับการศึกษา ประสบการณ์ และลักษณะงานที่ใกล้เคียงกันทำให้ความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลไม่แตกต่างกัน

6. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเจตคติต่อการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุมที่ปฏิบัติงานตามปกติก่อนการทดลองพบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 อธิบายได้ว่าระดับการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงาน และแผนกที่ปฏิบัติงานที่ใกล้เคียงกันทำให้ความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันซึ่งความรู้มีความสัมพันธ์กับเจตคติและการปฏิบัติ และพฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับพวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ (2537) และ สเตียร์ (Steers, 1977, pp. 283-284)

7. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเจตคติต่อการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ปฏิบัติงานตามปกติหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 7 อธิบายได้ว่าหลังการให้ความรู้จากรูปแบบการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลในพยาบาลวิชาชีพกลุ่มทดลอง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติในทางบวกจึงมีผลทำให้คะแนนเฉลี่ยต่อการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ปฏิบัติงานตามปกติสอดคล้องกับ ไทรแอนดิส (Triandis, 1971) ว่าเจตคติเกิดจากการเรียนรู้และบุคคลจะเรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ การได้รับแรงเสริมตามทฤษฎีการเสริมแรงที่ว่า ยิ่งบุคคลได้รับแรงเสริมมากเท่าไร ก็จะยิ่งมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้นมากเท่านั้นซึ่งในการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพเป็นการเสริมสร้างเจตคติที่ดีของพยาบาลวิชาชีพต่อการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาล โดยเน้นที่การให้ความรู้ในเรื่องการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลซึ่งจะทำให้พยาบาลเกิดเจตคติที่ดีต่อการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ พฤติกรรมการปฏิบัติ และเจตคติ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรจัดให้มีการอบรมการฝึกแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลแก่พยาบาลทุกคนในทุกแผนกพร้อมทั้งมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารการพยาบาลควรสนับสนุนการใช้รูปแบบการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาล โดยกำหนดเป็นเรื่องที่ต้องทำการอบรมประจำปีให้กับพยาบาลทุกคนเพื่อที่จะนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดูแลผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม
3. ควรมีการวัดเจตคติต่อการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านอื่น ๆ ของพยาบาลวิชาชีพเช่นด้านบริหารการพยาบาล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาการใช้รูปแบบการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในทุกแผนกของโรงพยาบาล
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้รูปแบบการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพกับรูปแบบอื่น ๆ เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมในแต่ละโรงพยาบาล
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคะแนนการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพเช่นค่าเฉลี่ยของคะแนนการศึกษา สถานภาพ
4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างโรงพยาบาลโดยใช้รูปแบบการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหที่แตกต่างกันเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมกับแต่ละโรงพยาบาล
5. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในขั้นตอนของการวางแผนการแก้ปัญหาและการประเมินผล
6. ควรมีการพัฒนารูปแบบการฝึกความสามารถ ในการเพิ่มคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในขั้นตอนของการวางแผนการแก้ปัญหาและการประเมินผล

บรรณานุกรม